

Krásné přírodní prostředí, spokojení rozesmátí táborníci. Nemoc je potlačena přítomností do neviditelná.

Bátor Tábor – svět, kde se KŘÍŠÍ NADĚJE

Denisa Prošková vyrazila šedesát kilometrů za Budapešť do míst, kam se každoročně sjíždějí děti od pěti do osmnácti let z Čech, Slovenska, Polska a Maďarska. Spojuje je jedno: chronické onkologické onemocnění v různých stadiích.

Vlastně se mi tam ani moc nechtělo, šlo spíš o takovou zdvořilostní návštěvu na doporučení. Nakonec se z téhle cesty stal jeden z nejsilnějších momentů letošního roku. Opět jsem si potvrdila, že si člověk nemá předem dělat závěry o něčem, co na vlastní oči neviděl.

Za co může Paul Newman

Mate už sám název. Bátor nemá s hračkou Báthoryovou, v Česku známou jako „Čachtická paní“, nic společného. Bátor znamená v maďarštině „odvážný“. Jako první projevil ve velké míře odvahu herec Paul Newman, kterého napadlo doslova vytáhnout z nemocničních po-

stelí několik vážně nemocných dětí a vyvézt je do přírodního kempu. Pár hodin „normálních prázdnin“ mělo na jejich psychiku tak ohromující vliv, až se „terapie zážitkem“ stala součástí onkologické léčby. Paul Newman zaštil svým jménem i autoritou organizaci SeriousFun Children's Network. Bátor Tábor je její součástí

a zaměřuje se na děti ze střední Evropy, tedy i na české.

Nic není náhoda

Když projdete vstupní branou, uděláte obdivné „aaach“. Krásné přírodní prostředí, kvalitní chatky. Že je něco jinak, poznáte, protože před vstupem do tábora musíte podepsat nejen prohlášení o bezinfekčnosti, ale také to, že nebudete kouřit, rozrušovat táborníky katastrofickými řečmi a používat mobil. Děti tady totiž nesmí telefonovat, ani se připojovat na wi-fi. Nejde o nepromyšlený zákaz, ale o krok k osamostatnění. Ostatně náhodě tu není ponecháno nic. Terapie začíná, ještě než sem děti dorazí. Malé pacienty nedopravují na tábor rodiče, ale sváží je sem z rodných zemí dobrovolníci. Jde o první trénink odvahy všech zúčastněných: rodiče a děti se často od vypuknutí nemoci takto od sebe odloučí poprvé. Pro rodiče je to často náročnější než pro děti.

Děti a teenageri si sem jezdí pro víru v budoucnost i pro hezké zážitky, když léčba nezabírá.

Nadšení pro cizí jazyky

Při ubytování se táborníci netřídí podle národnosti. Malí Češi, Slováci, Poláci a Maďari bydlí promíchaně. Opět záměr. Zbavují se tím různých bloků a strachů. Spousta z nich je totiž v zahraničí úplně poprvé. Řadu rodin nemoc natolik finančně vysává, že jim

na nic jiného než na nutné životní náklady nezbývá. Spousta dětí se tu tedy přirozeně nadchne pro učení jazyků, aby si po příjezdu domů mohli s kamarády z tábora dopisovat. Tak přemýšlí o budoucnosti. Uvažování o tom, co

bude za rok, dva je známkou, že se stav obrací k lepšímu.

Všichni dospělí, kteří se zde o děti starají – říká se jim cimborové – musí mluvit anglicky. Osmdesát procent z nich ovšem kromě své mateřštiny ovládá i řeč hostitelské země. Českým dětem tady proto pomáhá spousta maďarsky hovořících Slováků.

Hurá, hádají se

Na oběd, na večeři, k táboráku a různým aktivitám nesvolává osazenstvo trubka, píšťalka nebo křik jako jinde. Jako znělka se tu využívá veselá taneční hudba, která se line z amplionu. Vše je zde podřízeno myšlence nevyrábět zbytečně stres. Děti se k sobě →

Táboráky, divadelní hry, soutěže... Prostě na první pohled idylka. Mezi nejoblíbenější aktivity dětí patří jízda na koni. Některé si jej pohladily poprvé v životě. Sjíždění vody, lezecké stěny, lukostřelba... takový tábor by potřebovaly i zdravé děti.

chovají moc hezky, ale samozřejmě i tady si někdo s někým občas nesesedne. Pubertální dívky se zamilují do stejného kluka a pak na sebe žárlí. Neshody se tu řeší ihned a domluvou. Zároveň z nich ale mají dospělí vlastně tak trochu radost: všechno je lepší než apatie a uzavírání se do sebe.

Jako andělé

Co člověka z vnějšku praští do očí je, že mnozí táborníci jsou krásní jako andělé. Nemoc zvýraznila jejich oduševnělost a přirozený půvab. Jiní jsou bledší a hubenější, než je obvyklé. Další zase naopak silnější, než by odborníci na výživu doporučovali. Všechny děti zde mají za sebou sérii chemoterapií, spolykaly spousty léků, musely se srovnat s řadou omezení. O smrti se tu nemluví, ale ví se o ní. Její stín se tiše, nenápadně, ale opakovaně připomíná. Třeba hřiště je vybudované tak, aby v případě nutnosti posloužilo jako přistávací plocha pro rychlý letecký převoz. Naštěstí jej prý takto využít ještě nemuseli. Hlavní táborový lékař Gábor Benyó je maďarská onkologická kapacita. Stanoviště má ve vesele vymalované chatce, která se tváří jako odpočívárna. Ve skutečnosti je ale perfektně vybavenou malou nemocnicí. Přes oběd sem chodil v době mé přítomnosti jeden asi dese-

tileť polský kluk, kterému sondou zaváděli tekutou stravu do žaludku.

Mezi táborníky převládají ti uzdravující se, ale je zde i několik dětí, které svůj boj prohrály. Jejich stav je ale ještě na takové úrovni, že si sem mohly přijet pro poslední hezké zážitky svého života. Doktor Gábor Benyó si i při svém vyčerpání vždy najde čas, který může na Bátor Táboře strávit.

„Sem si jezdím připomenout ten pravý důvod, proč jsem šel kdysi studovat medicínu. Ne já je, ale ty děti mě zachraňují!“

Cimborové

Kdo jsou lidé, kteří sem jedou zadarmo ve svém volném čase pomáhat? Jejich výběr je přísný. Vždyť i táboro-

ví kuchaři musí vařit chutně, ale dietně! Vedle jazykového vybavení mají dobrovolníci dobrou fyzickou kondici. Dětem jsou k dispozici od rána do noci. V každé chatce s nimi vždy je-

Když vidíte všechny ty kluky a holky na lezecké stěně či při sjíždění vody, cítíte hluboký respekt.

den cimbor nebo cimborka spí. Nejdůležitější je ale osobnostní stabilita dobrovolníků. Z osudů svěřenců se nesmí nikdo sešpat. Na jedno dítě připadají dva a turnusy se zde střídají po týdnu. Mimo jiné proto, že děle než sedm dní tuhle náročnou službu dobrovolník kvalitně nezvládne. Přitom tu potkáte spoustu mladých lidí mezi dvacítkou a třicítkou. Vlastně si uvědomíte, že to s mladou generací není tak hrozné. Zlo nad dobrem stále ještě nevíťezilo! ■

DENISA PROŠKOVÁ

FAKTA O BÁTOR TÁBORU

www.batortabor.cz

Odkaz Paula Newmana

Bátor Tábor spadající pod organizaci SeriousFun Children's Network, kterou založil Paul Newman, herec v roce 2006 osobně navštívil.

Věhlas projektu

Profesionalita i systém výběru dobrovolníků řadí Nadaci Bátor Tábor k nejvýznamnějším organizacím pro dobrovolníky v Maďarsku.

Jak přihlásit české dítě

O tom, jestli tábor zvládne, rozhoduje lékař v domovské zemi. Každé dítě má v táboře svoji kartu i léky a jeho lékař je v kontaktu s táborovým doktorem.

Pomocníci

Nejváženějšími dobrovolnicemi jsou zde zdravotní sestry – všichni ostatní dobrovolníci mohou být laici, sestry musí mít praxi z onkologického oddělení.

Kdo tábor dětem platí

Za onkologického pacienta hradí veškeré náklady Nadace Bátor Tábor.

Můžete přispět

Provoz tábora financovaného ze soukromých zdrojů je vzhledem k jeho zaměření ekonomicky velmi náročný. Pokud byste chtěli zaslat příspěvek, můžete využít účtu u Komerční banky: 43-6195580267/0100.

JAKUB SE Z TÁBORU VRÁTIL JAKO VYMĚNĚNÝ

Jiřina Vránová (41) z Prostějova ví, jaké to je, když do života rodiny vstoupí vážná nemoc dítěte. Jejím synovi lékaři ve třinácti objevili nádor v holeni. Tábor mu po dvou letech léčby dal nový impuls do života.

O táboru v Česku veřejnost příliš neví. Kde se o něm dozvěděla vaše rodina?

Na dětské onkologii v Brně o něm mluvila jak dětská psycholožka, tak i lékaři a sestry. Jakub měl možnost vyjet po dvou letech léčby, ale protáhlo se ozařování, a tak z toho napoprve sešlo. Další rok už začátkem prázdnin do Maďarska vyrazil.

Posílat takhle dítě do neznáma vzbuzuje obavy i u rodičů zdravých dětí. Jak jste to vy i Jakub zvládali?

Trochu pomohlo, že nám o Bátor Táboru vyprávěli i Jakubovi spolupacienti, kteří jej už absolvovali. Navíc jsme dostali materiály podrobně vysvětlující chod tábora a jeho program. Všechno bylo důvěryhodné.

Jaký byl Jakub „před“ táborem a „po“ něm?

Kuba měl po léčbě potíže s návratem mezi spolužáky. Lidé, kteří problematiku onkologické léčby dětí neznají, si neuvědomují, že se malí pacienti téměř celý rok (v některých případech i déle) nedostanou do kolektivu vrstevníků. Chybí jim pak sociální vazby, které se za ten rok hodně mění. Jakub byl navíc zrovna v období puberty. Po návratu měl často pocit, že mu kamarádi nerozumí a nevědí, o čem si s ním mají povídat. Tábor mu ukázal, že většina dětí, která prošla onkologickou léčbou, řeší podobné věci jako on. Táborníci si tak vyměňovali vzájemně zkušenosti, navázali nová přátelství a možná

našli i cestu, jak dál žít v normálním světě. Pochopili, že nejsou se svým trápením sami. Před táborem se Jakub občas i litoval, to ustalo. Jak může rodič dítě povzbuzovat, aby se nelitovalo? Důležité je, aby rodič nelitoval sám sebe! Pak v tom nepodporuje ani své dítě. Je to ovšem poměrně složité - těch

starostí a problémů je opravdu hodně. Když vynecháme psychologický stres, v mnoha rodinách se přidá i ten ekonomický. Jeden z rodičů přestává pracovat (většinou žena), protože buď za potomkem denně dojíždí, nebo s ním je v nemocnici. Poplatek za dítě, ale i osobu která s ním pobývá v nemocnici, není zrovna malý, pokud rodina žije z jednoho příjmu. V řadě případů ale nemůže vykonávat zaměstnání nikdo – jeden je v nemocnici, druhý s dalším malým dítětem doma. Žijí jen z dávek od státu, finančně je nemoc dítěte odrovná a někdy i zadluží nářadu let. Já mám štěstí, že náš manžel zajistil, ale mělo by se o této stránce nemoci dětí víc mluvit!